

KOMMUNAL MÅLSETTING FOR HJORTEFORVALTNINGEN I ULLENSAKER KOMMUNE 2023 – 2027

Innhold

Innledning.....	2
Nasjonale føringer	2
Roller og ansvar i hjorteviltforvaltningen.....	2
Ettersøk	3
Overordnede mål for hjorteforvaltningen i perioden 2023 – 2027	3
Delmål, tiltak og virkemidler for hjorteforvaltningen i perioden 2023-2027.....	4
Bestandssamansetning	4
Generelt om jaktuttak.....	4
Bestandskondisjon	4
Bestandsutvikling	5
Beiteskade.....	6
Hjortepåkjørsler	6
Kunnskapsinnhenting.....	7
Interkommunalt samarbeid	7

Innledning

Kommunal målsetting for hjorteforvaltningen i Ullensaker kommune 2023 – 2027 skal trekke overordna linjer for hjorteforvaltninga i Ullensaker kommune og fastsetter konkrete og etterprøvbare mål for kommende femårsperiode. Målsettingene bygger på anbefalingene i Faun rapporten, Hjorten i Viken R03-2022, samt forskrift om forvaltning av hjortevilt (hjorteviltforskriften) og dens veileder (M-478).

De kommunale målsettingene vedtas for perioden 2023 – 2027. Kommunal målsetting for hjorteforvaltningen i ullensaker kommune 2023 – 2027 erstatter Kommunal målsetting for hjorteforvaltningen i Ullensaker kommune, vedtatt 27.04.2009 (sak nr. 8/09).

Kommunal målsetting er styrende for årlige tildelinger etter hjorteviltforskriften § 18.

Nasjonale føringer

Forvaltningen av hjortevilt er forankret i lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og lov om jakt og fangst (viltloven) med tilhørende forskrifter som bl.a. forskrift om forvaltning av hjortevilt.

Viltlovens §1 beskriver lovens formål: *«Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsriksdom bevares. Innenfor denne rammen kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv.»*

I henhold til naturmangfoldloven §16 kan høsting av vilt: *«bare tillates når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd.»*

Ved avgjørelsen om å tillate høsting og om fremgangsmåten ved høsting skal det videre legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkning høstingen kan ha på det biologiske mangfold for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør.»

I henhold til forskrift om forvaltning av hjortevilt § 3, skal kommunen vedta mål for utviklingen av bestandene av elg, hjort, og rådyr der det er åpnet for jakt på arten(e). Målene skal blant annet ta hensyn til opplysninger om beitegrunnlag, bestandsutvikling, skader på naturmangfold, jord- og skogbruk og omfanget av viltulykker på veg og bane.

Roller og ansvar i hjorteviltforvaltningen

Kommunen har ansvar for å etablere overordnede mål for utviklingen av hjorteviltbestandene. Ivaretar andre interesser (jordbruk, skogbruk, påkjørsler, naturmangfold, offentlige interesser, etc.). Fastsetter minsteareal, godkjenner vald og bestandsplanområder, tildeler fellingskvote, jf. forskrift om forvaltning av hjortevilt, samt behandle skadefellingssøknader etter naturmangfoldloven § 18.

Jakt i Ullensaker kommune skal foregå innenfor rammene av gjeldende lovverk og utøvelsen skal gjennomføres i henhold til viltlovens § 19 (human jakt). Jakt og fangst skal utøves på en slik måte at viltet ikke utsettes for unødige lidelser og slik at det ikke oppstår fare for mennesker, husdyr og ikke forårsaker skade på eiendom.

Ettersøk

Ettersøk skal skje i henhold til forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst § 27 og viltloven § 20.

Sjekkliste ved ettersøk:

- Meld fra til jaktrettshaver
- Meld fra til kommunen
  - Ringe, kommunens kontaktperson under jakt på hjortevilt, Kjell Disenbroen: 911 71 735
    - eller ring, vara kontaktperson, Lasse Patric Johansen Rickhardson: 404 71 215
  - Eller send e-post til: postmottak@ullensaker.kommune.no
  - Opplys om art, jegers navn, sted, jaktrettshaver og tidspunkt for oppstart.
  - Informer om utfallet så fort ettersøk er gjennomført.
- Meld fra til Politiet:
  - Ring 02800 og opplys om viltart, jegers navn, sted, jaktrettshaver og tidspunkt for oppstart.

Overordnede mål for hjorteforvaltningen i perioden 2023 – 2027

Ullensaker kommunen ønsker at bestanden til enhver tid holdes under terrengets bæreevne. Hjort er en naturlig art for Ullensaker kommune, og det skal derfor innenfor rammene i naturmangfoldloven legges til rette for å kunne høste av bestanden når best mulig kunnskap tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd. Kunnskapen tilsier at hjorten produserer et høstingsverdig overskudd i Ullensaker kommune, og det er åpnet for jakt der det er tilstrekkelig med tellende areal for hjort og grunneiere/valdansvarlige har et valdsamarbeid.

Hjort er en art som kan gjøre betydelig skade på skog, i form av toppskuddbeite og barkgnag på bl.a. gran. Disse skadene kan være svært lokale og utgjøre betydelig skade for de grunneierne som har hjorten samlet på sine områder. Dette fordi arten flokker seg i større grad enn de andre hjorteviltartene, og opptrer derfor flekkvis. **Bestanden av hjort bør holdes på et nivå som er akseptabelt med henblikk på skader på naturmangfold, jord- og skogbruk og omfanget av viltulykker på veg og bane.**

Endringer i tildelninger og minsteareal gjøres etter en helhetsvurdering ift. kunnskapsgrunnlaget og de kommunale målsettingene.

Delmål, tiltak og virkemidler for hjorteforvaltningen i perioden 2023-2027

Bestandssammansetning

Mål:

Ullensaker kommune skal ha en balansert bestandssammensetning med tanke på kjønns- og alderskategorier.

- Kjønnfordelinga bør ligge på 1,5 til 2 kolle per bukk
- Sett kalv per kolle bør ikke under 0,6

Måloppnåelse vurderes utfra et gjennomsnitt fra siste treårsperiode.

Bakgrunn for målet:

Balansert bestandssammensetning er viktig for å opprettholde genetisk variasjon. Andelen med voksne bukker har en positiv virkning på kalvingstid og kalvevekter. Dette vil også føre til kalver som er bedre rusta til vinteren. Sett kalv per kolle målet sette med ønske om høy andel av produktive koller.

Det er per nå ikke grunnlag for å ha en bestandsplan for hjort i Ullensaker kommunen. Vald som ikke er store nok til flerårig tildeling (areal under 20 ganger minstearealet) får tildelt årlig kvote etter § 18 i forskrift om forvaltning av hjortevilt.

Tiltak/virkemidler:

Årlige tildelinger skal være:

- Minimum 50 % kalv (½ år)
- Minimum 20 % spissbukk (bukk med ugreina gevir)
- Maksimalt 15 % voksne hanndyr (1½ år og eldre)
- Maksimalt 15 % voksne hunndyr (1½ år og eldre)

Kalv kan felles i stedet for voksne dyr.

Viltnemda vil endre på disse fordelingene dersom det skjer vesentlige endringer i bestanden.

Generelt om jaktuttak

- Koller med kalv skal ikke skytes fra kalv
- Voksne koller uten kalv bør felles før man felle kalver fra mordyr, dette for å redusere tap av produktive dyr.
- Uttak av morløse kalver skal prioriteres
- Uttak av små og syke dyr skal prioriteres

Bestandskondisjon

Mål:

Opprettholde gjennomsnittlige slaktevekter, kalv og ungdyr bør i snitt overstige hhv. 30 kg og 50 kg.

Måloppnåelse vurderes utfra et gjennomsnitt fra siste treårsperiode.

Bakgrunn for målet:

Ved redusert beitegrunnlag vil det først gi utslag på vekter til kalver og ungdyr. Det er begrenset med data om slaktevekter, men ut fra registret data ser slaktevektene ut til å være gode, kommunen ønsker å videreføre dette.

Slaktevekt er dyrets vekt uten innvoller, skinn, hode, blod og leggbein. Skudd-skadet kjøtt regnes med.

Tiltak/virkemidler:

- Justere tildelinger av kalv og ungdyr
- Kjønnbalansert uttak
- Justere totaluttaket

Bestandsutvikling

Mål:

Hjortebestanden bør stabiliseres til rundt 0,2 – 1,3 hjort sett per jegerdagsverk.

Felt hjort per jegerdag (innmark/utmark samlet) bør ikke overstige 0,06.

Måloppnåelsene vurderes utfra et gjennomsnitt fra siste femårsperiode.

Bakgrunn for målet:

Sett hjort per jegerdagsverk var i 2020 og 2021 hhv. 0,8 og 1,3. Indeksen «sett hjort per jegerdag» kan vise den relative utviklingen i bestandsstørrelse over tid. Den sier ikke noe sikkert om den faktiske bestandsstørrelsen. «Sett hjort» målene settes med bakgrunn i eksisterende registreringer og med tanke på å bremse/stabilisere veksten slik at bestanden ikke skal overstige terrengets bæreevne, samt at bestanden skal holdes over et minstenivå. Det forventes at «sett hjort» data vil svinge fra år til år, det settes derfor også et mål for felt hjort per jegerdag som et supplement til «sett hjort» målet. Felt hjort per jegerdag (innmark/utmark samlet) er registret i 2020 og 2021 med hhv. 0,026 og 0,039. Målene for felt hjort per jegerdag settes med bakgrunn i eksisterende registreringer og med tanke på å bremse/stabilisere veksten slik at bestanden ikke skal overstige terrengets bæreevne.

Det er behov for mer data før vi kan si noe sikkert om bestanden og grensen for terrengets bæreevne, «sett hjort» og «felt hjort» målene settes derfor med noe slingringsmonn. For å hindre at tilfeldige ekstremverdier i enkeltår utløser krav om endret forvaltning, vurderes måloppnåelsene utfra et gjennomsnitt fra siste femårsperiode.

Tiltak/virkemidler:

- Høy andel kalv og ungdyr i tildelingen
  - Ikke mindre en 60 % uttak av kalv og ungdyr
- Kjønnbalansert uttak
- Justere minstearealet per dyr
- Fravike fra gjeldende minsteareal

Beiteskade

Mål:

Konfliktnivået skal holdes på et lavt nivå. Antall skadefellinger utført av fallviltgruppen bør være under 4 dyr per år. Måloppnåelse vurderes utfra et gjennomsnitt fra siste treårsperiode.

Bakgrunn for målet

Bestanden av hjort bør holdes på et nivå som er akseptabelt med henblikk på naturmangfold, beiteskader i skog, jordbruk og hager. Kommunen har som utgangspunkt at ordinær jakt skal virke forebyggende mot arealbrukskonflikter og at eventuelle skadedyr blir tatt ut ifm. ordinær jakt. Hvis ordinær jakt og forebyggende virkemidler ikke fører fram, kan søknad om skadefellingsløyve behandles av kommunen, jf. naturmangfoldloven § 18.

Tiltak/virkemidler:

- Registrere innmeldte skader på innmark, frukt, bær, grønsak og skog
- Informere om forebyggende tiltak
- Stimulere til at skadeutsatte områder inngår i hjortevald.
- Stimulere til at mer tellende areal for hjort inngår i et hjortevald
- Vurdere andre areal typer som tellende areal for hjort
- Oppfordre til ordinær jakt i skadeutsatte områder før ev. skadefellingsløyve blir vurdert.
- Justere årlige tildelinger på hjort

Hvis ordinær jakt og forebyggende virkemidler ikke fører fram, kan søknad om skadefellingsløyve behandles av kommunen. Skadefellingsoppdrag blir gitt til fallviltgruppen etter innvilget søknad.

Hjortepåkjørsler

Mål:

Det skal være færrest mulig hjortepåkjørsler. Antall trafikkdrepte hjort bør ikke overstige 50 % av antall tildelte dyr. Måloppnåelsene vurderes utfra et gjennomsnitt fra siste treårsperiode.

Bakgrunn for målet

Vilt påkjørsler er en samfunnsutfordring med tanke på blant annet trafiksikkerhet, dyrevelferd og økonomi. Antall påkjørt hjort har hittil vært fåtallige med 0–3 per år. Det har også vært relativt få tildelinger per år, prosentandelen for målsettingen er derfor satt høyt.

Tiltak/virkemidler:

- Sikre at fallviltepisoder registreres med nøyaktig koordinater i hjorteviltregisteret
- Kontakte veimyndighetene ift. forebyggende tiltak på utsatte strekninger
- Kontakte grunneiere ift. forebyggende tiltak langs utsatte strekninger
- Oppfordre til jakt i nærheten av utsatte strekninger
- Justere årlige tildelinger

Kunnskapsinnhenting

Mål:

Alle vald som får tildelt fellingstillatelse på hjort skal rapportere, i Hjorteviltregisteret, om felt hjort, slaktevekt og antall hjorteobservasjoner for alle hjortejaktdager, jf. forskrift om forvaltning av hjortevilt og Miljødirektoratet sine retningslinjer.

Bakgrunn for målet:

Hjorteforvaltningen skal bygge på et solid kunnskapsgrunnlag. Offentlige vedtak som påvirker naturmangfoldet, skal være kunnskapsbasert jf. Naturmangfoldloven § 8. Rapportering av relevante bestandsparameter som slaktevekter og «sett og skutt» data er sentralt for å dokumentere endringer i miljø- og bestandsvilkår i hjortebestanden.

I forskrift om forvaltning av hjortevilt § 32 står det: *«Kommunen kan pålegge jegerne og/eller jaktrettshaverne å rapportere opplysninger om viltbestanden i sitt jaktfelt eller vald ved å registrere sett elg eller sett hjort, samle inn kjever, kjønnsorganer og lignende til analyse og bruk i forvaltningen.»*

Tiltak/virkemidler:

- Kreve rapportering av «sett/felt hjort» og slaktevekter fra alle som jakter i hjortevald
- Opplyse om viktighet av registrering av data til valdleder, jaktrettshaver og jegere
- Stimulere til at dataregistreringa blir gjort i app for å bli mer nøyaktig og god
- Hvis behov, kurse jegere for å få nøyaktighet i registrering av relevante bestandsparametere
- Sikre at hjortevald leverer fellingsrapport og «sett/felt hjort» per jegerdag seinest 14 dager etter jakta er avslutta.
- Sikre at fallvilt blir registret med slaktevekt, alder og kjønn.

Interkommunalt samarbeid

Mål:

Øke samarbeid om hjorteforvaltningen der det er hensiktsmessig.

Bakgrunn for målet:

Hjorten Ullensaker er del av en regional bestand som krysser kommunegrensener. Økt samarbeid om hjorteforvaltningen kan det gi en mer helhetlig hjorteforvaltning i regionen.

I Forskrift om forvaltning av hjortevilt § 4 står det: *«Kommunene bør samarbeide om felles mål for hjorteviltbestandene når det er hensiktsmessig å samordne bestandsplanleggingen over kommunegrensener.»*

Fylkeskommunen kan pålegge kommuner å inngå i et slikt samarbeid hvis det anses som nødvendig for å ivareta bestands- eller samfunnsmessige hensyn på et regionalt nivå.»

Tiltak/virkemidler:

- Undersøke om det er aktuelt med interkommunalt samarbeid for valdledere og grunneiere
- Undersøke om det er aktuelt med interkommunalt samarbeid for aktuelle nabokommuner
- Stimulere til interkommunalt samarbeid der det er hensiktsmessig.